

Forslag

til

Lov om Ålborg Universitetscenter.

Fremsat den 15. marts 1974 af *undervisningsministeren*.

§ 1. Uddannelserne ved Ålborg Universitetscenter begynder den 1. september 1974.

§ 2. Til universitetscentret overføres følgende uddannelser, der ved lovens ikrafttræden varetages af andre uddannelsesinstitutioner:

1. Socialrådgiveruddannelsen ved Den sociale Højskole i Ålborg.

2. Det almene erhvervsøkonomiske studium (H. A. studiet) ved Handelshøjskolen i Københavns filial i Ålborg.

3. De erhvervsøkonomiske specialstudier (H.D. studiet) ved Handelshøjskoleafdelingen i Ålborg.

4. Ingeniøruddannelserne ved Ålborg Teknikum.

5. Ingeniøruddannelserne ved Danmarks Ingeniørakademis afdelinger i Ålborg.

Stk. 2. De nævnte uddannelser indpasses i universitetscentrets samlede uddannelsesvirksomhed.

§ 3. Den sociale Højskole i Ålborg og Ålborg Teknikum ophører som tilskudsberettigede, selvejende institutioner den 30. juni 1974.

Stk. 2. Danmarks Ingeniørakademis afdelinger i Ålborg overføres til Ålborg Universitetscenter den 30. juni 1974.

§ 4. Undervisningsministeren bemyndiges til at erhverve ejendommen, matr.nr. 1 ace Sohngårdsholm, Ålborg købstadjorder, der tilhører den selvejende institution Ålborg Teknikum, på følgende vilkår:

Undervisningsmin. 3. afd. 1. kt. j. nr. 54-5-1/73.

1. Staten overtager eller indfrier den pantegæld, som indestår i ejendommen.

2. Teknikums samlinger og inventar samt dets nettoformue medfølger vederlagsfrit.

3. Omkostningerne ved overtagelsen afholdes af statskassen.

Stk. 2. Undervisningsministeren bemyndiges til vederlagsfrit at overtage samlinger og inventar fra Den sociale Højskole i Ålborg.

§ 5. Det personale, der den 30. juni 1974 er ansat i uopsagt stilling ved Den sociale Højskole i Ålborg, Handelshøjskolen i Københavns filial i Ålborg og Ålborg Teknikum, tilbydes ansættelse ved Ålborg Universitetscenter fra 1. juli 1974.

Stk. 2. Lærere, der den 30. juni 1974 er ansatte i uopsagt stilling ved Handelshøjskoleafdelingen i Ålborg med henblik på undervisningen ved de erhvervsøkonomiske specialstudier, tilbydes ligeledes ansættelse ved Ålborg Universitetscenter fra 1. juli 1974.

§ 6. Ålborg Universitetscenter ledes af en rektor, der er udpeget af undervisningsministeren, og et interimstyre, indtil en statut for universitetscentret er udarbejdet og de første valg er afholdt i henhold til lov af 13. juni 1973 om styrelse af højere uddannelsesinstitutioner. Sådanne valg skal være afholdt senest den 15. december 1975.

§ 7. Undervisningsministeren kan fastsætte andre overgangsbestemmelser.

§ 8. Lov nr. 204 af 4. juni 1965 om oprettelse af afdeling af Danmarks Ingeniørakademi i Ålborg ophæves.

§ 9. Denne lov træder i kraft den 1. juli 1974.

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

I henhold til § 2 i lov nr. 263 af 4. juni 1970 om Københavns universitets placering og universitetscentre skal der i Ålborg oprettes et universitetscenter, som kan påbegynde uddannelserne senest i 1974-75. (Folketingstidende 1969-70, spalte 1644, 2221, 6253, tillæg A, spalte 1145, tillæg B, spalte 1793 og tillæg C, spalte 649). Formålet med dette lovforslag er at skabe de nødvendige forudsætninger for, at universitetscentret kan begynde uddannelserne pr. 1. september 1974, idet der søges hjemmel for, at de eksisterende videregående uddannelser ved Den sociale Højskole i Ålborg, Ålborg Teknikum, Danmarks Ingeniørakademis afdelinger i Ålborg og Handelshøjskolen i Københavns filial i Ålborg sammen med de erhvervsøkonomiske specialstudier ved Handelshøjskoleafdelingen i Ålborg kan integreres i Ålborg Universitetscenter.

Om den hidtidige forberedelse af Ålborg Universitetscenters etablering kan man oplyse følgende:

Ifølge den ovennævnte § 2, skulle der nedsættes en planlægningsgruppe, som skulle udarbejde forslag til en koordinering og udbygning af de videregående uddannelser i Ålborg.

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår, at planlægningsgruppen skulle undersøge, hvorledes der på grundlag af de allerede eksisterende, videregående uddannelsesinstitutioner kunne opbygges et universitetscenter, og hvorledes de eksisterende uddannelser kunne overbygges med en egentlig højere uddannelses- og forskningsvirksomhed med særlig vægt på uddannelsesområder, hvor presset på Århus Universitet og de højere læreanstalter burde lettes.

Planlægningsgruppen skulle endvidere undersøge, hvorledes universitetscentrets biblioteksbetjening kunne tilrettelægges, og hvorledes de fysiske rammer for centrets virksomhed skulle tilvejebringes.

Den 5. november 1970 nedsatte den daværende undervisningsminister *Planlægningsgruppen for Ålborg Universitetscenter*, og i skrivelse af 29. marts 1972 gav den følgende undervisningsminister planlægningsgruppen supplerende direktiver, herunder pålæg om at afslutte arbejdet inden den 1. september 1972.

Planlægningsgruppen afsluttede sit arbejde til den fastsatte frist og afgav foruden en samlet indstilling, der er fremsendt til Folketinget i efteråret 1972, et omfattende materiale udarbejdet af de arbejdsgrupper og udvalg, som planlægningsgruppen havde nedsat.

Planlægningsgruppen indstillede, at der ved centret blev etableret teknisk-naturvidenskabelige, samfundsvidenskabelige, humanistisk-pædagogiske, læge- og sundhedsvidenskabelige og arkitektuddannelser, og at der som en tværfaglig aktivitet blev tilbudt ældre studerende et års uddannelse i planlægning. Endvidere indstillede planlægningsgruppen, at der blev oprettet et universitetscenterbibliotek, hvori Ålborg tekniske Bibliotek skulle indgå, og at centret blev organiseret som én institution således, at eksisterende videregående uddannelsesinstitutioner blev integreret i centret. Endelig indstillede planlægningsgruppens flertal, at der i tiden indtil 1980 blev investeret 1,1 mia. kr. i bygninger og andre anlæg således, at centret kunne få en kapacitet på 12-13.000 studerende i 1980.

Planlægningsgruppens indstilling og det øvrige materiale var imidlertid præget af store forskelle i opfattelsen af, hvilken struktur og hvilket indhold de foreslåede uddannelser burde have. Undervisningsministeren besluttede derfor at nedsætte et *interimstyre*, der med udgangspunkt i det materiale, som planlægningsgruppen havde tilvejebragt, de udtalelser som undervisningsministeriet havde indhentet over dette materiale fra interesserede myndigheder og organer, samt ministerens nærmere direktiver skulle udarbejde konkrete forslag til Ålborg Universitetscenters uddannelsesvirksomhed og forberede centrets start den 1. september 1974.

Til rektor og formand for interimstyret blev udpeget professor ved Århus Universitet, fil. dr. Jørgen Weibull, og interimstyret kom til at bestå af yderligere tre lærere, overbibliotekaren for Ålborg Universitetscenters bibliotek, chefen for planlægningssekretariatet og to studentrepræsentanter indstillet af Danske Studerendes Fællesråd.

Af interimstyrets kommissorium af 1. februar 1973 fremgår det, at interimstyret skal udarbejde konkrete forslag til uddannelser, der så vidt muligt skal kunne påbegyndes den 1. september 1974

Disse uddannelser, som de eksisterende videregående uddannelser i Ålborg forudsættes integreret med, bør omfatte uddannelser inden for de humanistisk-pædagogiske og de samfundsvidenskabelige fag, som kan aflaste Århus Universitet, de tekniske fag og dertil knyttede naturvidenskabelige fag samt edb-uddannelser. Hertil kommer landinspektørstudiet, som planlægges flyttet fra Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole til Ålborg.

Disse uddannelser forudsættes opbygget på grundlag af et antal basisuddannelser, som bør tilrettelægges således, at studerende efter endt basisuddannelse kan fortsætte deres studier ved andre institutioner uden studietidsforlængelse.

Interimstyret skal endvidere arbejde videre med planerne om en tværfaglig uddannelse i planlægning.

Om forslagene fra Planlægningsgruppen for Ålborg Universitetscenter om etablering af arkitekt- og lægeuddannelser siges, at spørgsmålet om arkitektuddannelser må bero på forhandlinger med ministeriet for kulturelle anliggender, og at etablering af et fuldstændigt medicinsk studium i Ålborg ikke indgår i undervisningsministeriets planer.

Ministeriet og interimstyret har senere forhandlet om centrets tilgangskapacitet. Man er oprindelig gået ud fra, at Ålborg Seminarium ville blive integreret i centret, og at kapaciteten udover seminariets og de andre integrerede institutioners og uddannelsers kapacitet skulle være på 750 studiepladser. Det er imidlertid nu besluttet, dels at seminariet skal fortsætte som selvstændig institution, dels at forøgelsen af den samlede kapacitet skal være noget mindre end planlagt, nemlig på 550 studiepladser. Herefter vil tilgangskapaciteten i 1974 og 1975 og dens fordeling på centrets uddannelser blive således:

Humanistisk-pædagogiske uddannelser.	200
Samfundsvidenskabelige uddannelser.	500
Teknisk-naturvidenskabelige uddannelser.	300
I alt.	1.000

Hertil kommer tilgangen til Ålborg Seminarium, Nordjysk Musikkonservatorium og Danmarks Biblioteksskoles Ålborg-afdeling, der ikke integreres i centret.

Ved fastsættelsen af denne kapacitet har undervisningsministeriet taget hensyn til den forventede studenter- og HF-produktion i Nordjylland i de nærmest kommende år, de uddannelser, Ålborg Universitetscenter vil komme til at tilbyde, de samlede ressourcer, undervisningsministeriet forventer at få stillet til rådighed for de videregående uddannelser i de nærmest kommende år, og den aflastning

af Århus Universitet, som Ålborg Universitetscenter forventes at kunne bevirke.

Den 3. maj 1973 kunne interimstyret forelægge en *principskitse for opbygningen af Ålborg Universitetscenters indledende studietrin, basisuddannelserne*. Principskitsen bestod af en flertals- og en mindretalsindstilling.

Ifølge flertalsindstillingen skulle universitetscentret tilbyde seks et-årige basisuddannelser: en teknisk, en naturvidenskabelig, en samfundsvidenskabelig, en filosofisk-historisk, en filologisk og en musik-æstetisk basisuddannelse.

Under disse basisuddannelser skulle de studerende deltage i gruppearbejde, individuelle studier, diskussionsseminarer, kurser og forelæsninger. Basisuddannelserne skulle afsluttes med en vurdering af de studerende med deltagelse af ude fra kommende censorer.

Mindretalsindstillingen foreslog en teknisk-naturvidenskabelig basisuddannelse på 1½ år, en samfundsvidenskabelig basisuddannelse på 2 år og en humanistisk basisuddannelse på 2 år.

Disse basisuddannelser skulle bygge på projektorienterede studier suppleret med kursus.

Begge indstillinger forudsatte, at de studerende efter afsluttet basisuddannelse skulle fortsætte med en kortere eller længerevarende, kompetencegivende uddannelse, opbygget efter en modulstruktur.

Undervisningsministeriet forelagde principskitsen for Planlægningsrådet for de højere uddannelser, hvis flertal med visse modifikationer tilsluttede sig interimstyrets flertalsindstilling. Med skrivelse af 28. maj 1973, der sammen med planlægningsrådets udtalelse af 24. maj 1973 er optrykt som *bilag 1 og 2*, meddelte undervisningsministeriet interimstyret, at det kunne tilslutte sig, at den videre planlægning blev baseret på interimstyrets flertalsforslag, idet man dog anmodede om, at antallet af basisuddannelser blev reduceret. Samtidig anmodede man om, at der inden 1. februar 1974 blev forelagt konkrete planer for basisuddannelserne og de overbygningsuddannelser, der skulle tilbydes de studerende, som begynder deres uddannelse ved universitetscentret den 1. september 1974.

Ved skrivelse af 27. juni 1973 meddelte undervisningsministeriet interimstyret, hvilke uddannelsesinstitutioner interimstyret skulle forhandle med med henblik på en egentlig integration i centret, og hvilke man skulle forhandle med om en samarbejds-aftale.

Ved afgørelsen af, hvilke institutioner der skulle integreres i universitetscentret, blev der fra undervisningsministeriets side lagt vægt på, om de hørte under undervisningsministeriets ressort, og om de

i øvrigt ville blive henlagt under ministeriets kommende direktorat for videregående uddannelser. Disse institutioner er de samme som de, der er nævnt i lovforslagets § 1, idet de sociale højskoler fra 1. juli 1974 forventes overført fra socialministeriets til undervisningsministeriets ressort. Ved at integrere de nævnte institutioner i universitetscentret opnår man det, som i planlægningsrådets betænkning af 1. april 1970 „Organisation og administration af uddannelsescentre“ er beskrevet som det karakteristiske for et universitetscenter:

- 1) et stort og varieret udbud af videregående uddannelser inden for en koordineret struktur,
- 2) En alsidig og attraktiv forskningsvirksomhed og
- 3) fællesskab om en række servicefunktioner.

Det vil sige, at man inden for Ålborg Universitetscenter får én lærerstab, som inden for rammerne af sine undervisningsforpligtelser kan undervise ved en hvilken som helst af centrets uddannelser, som har behov for den ekspertise, som den enkelte lærer repræsenterer. Man får én administration og én fælles lokalemasse, som kan fordeles efter de enkelte uddannelsers behov.

Der foreligger nu *udkast til aftaler mellem interimstyret og de institutioner, der foreslås integreret*, som skal sikre disse institutioners læreres og øvrige personales indpasning i centret. Samtidig er det aftalt, at studerende, der allerede er begyndt på deres uddannelse ved de berørte institutioner, kan afslutte den efter de hidtidige studieplaner.

Pr. 1. februar 1974 fremsendte interimstyret *udkast til en bekendtgørelse om Ålborg Universitetscenters basisuddannelser* samt yderligere materiale vedrørende basisuddannelserne. Ifølge bekendtgørelsesudkastet, som for tiden behandles i undervisningsministeriet, skal der etableres 4 basisuddannelser ved centret, en humanistisk-pædagogisk, en musikæstetisk, en samfundsvidenskabelig og en teknisk-naturvidenskabelig basisuddannelse.

Siden vedtagelsen af loven af 4. juni 1970 er der jævnsides med planlægningen af universitetscentret sket en udvidelse af mulighederne for at få videregående uddannelse i Ålborg. I 1971 blev den sociale højskole oprettet med en optagelseskapacitet på 100 studerende årligt. I 1972 oprettedes med hjemmel i § 7, stk. 5 i lovbekendtgørelse af 24. juli 1971 om handels højskoler et alment erhvervsøkonomisk studium i Ålborg med en optagelseskapacitet på 100 studerende årligt. I 1973 oprettedes en afdeling af Danmarks Biblioteksskole i Ålborg med en optagelseskapacitet på 100 studerende årligt. Såvel den sociale højskole som det almene erhvervsøkonomiske

studium blev oprettet med henblik på senere integration i centret.

Endelig er det samarbejde mellem teknikum, ingeniørakademiets Ålborg-afdelinger og handels-højskoleafdelingen om edb-service, der var baseret på leje af tid ved et privat edb-anlæg, nu afløst af en særlig edb-enhed, Ålborg Universitetscenters datacenter, der har eget edb-anlæg, og hvis bevillinger er opført under Ålborg Universitetscenters konto på finansloven.

Samtidig med nedsættelse af interimstyret nedsatte undervisningsministeren en *styringsgruppe for den fysiske planlægning af universitetscentret* med repræsentation for undervisningsministeriet, boligministeriet (nu miljøministeriet), budgetministeriet, interimstyret, Ålborg kommune og andre lokale myndigheder.

Fra denne styringsgruppe foreligger en rapport om den foreløbige planlægning af det areal på ca. 500 ha i Sdr. Tranders, som i planlægningen af Ålborgs byudvikling bl. a. påregnes anvendt til universitetsformål. Af rapporten fremgår, at styringsgruppen på grundlag af en foretagen analyse har tiltrådt en skitse til en dispositionsplan for arealets anvendelse. Denne dispositionsplanskitse sikrer, at universitetscentret integreres i den øvrige bymæssige bebyggelse, som opføres i området omkring et nyt bycenter, der skal aflaste Ålborgs gamle bykerne. Herved vil man opnå, at de fysiske forudsætninger for et samspil mellem universitetscentret og det omgivende samfund er til stede.

Man er i dispositionsplanlægningen gået ud fra, at centret under alle omstændigheder skal have en optagelseskapacitet som den, der er fastsat for 1974. Men endelig afgørelse om Ålborg Universitetscenters fremtidige kapacitet kan imidlertid først træffes, når der er taget stilling til den helhedsplanredegørelse, som Planlægningsrådet for de højere uddannelser har udarbejdet, og til hvorledes den fremtidige uddannelseskapacitet vest for Store Bælt skal fordeles mellem Odense, Århus, Ålborg og Esbjerg-Ribe.

Når mere detaljerede planer for selve universitetscenterbyggeriet er udarbejdet, vil der blive forelagt lovforslag om de økonomiske rammer for Ålborg Universitetscenters byggeri.

Af rapporten vedrørende den fysiske planlægning fremgår, at de første bygninger på universitetscenterarealet under nærmere angivne forudsætninger påregnes at tages i brug i 1976. Der er derfor behov for midlertidige lokaler, for at man kan tilvejebringe den forøgede optagelseskapacitet på 550 studiepladser, som skal være tilstede ved universitetscentrets start i september 1974.

F. t. l. om Ålborg Universitetscenter.

Under hensyn til ovennævnte ændrede tilgangstal, til at Ålborg Seminarium ikke integreres i centret, og til den tidsmæssige forskydning, som bl. a. disse ændrede forudsætninger har medført for planlægningsarbejdet, har styringsgruppen iværksat en revision af rapporten. Dette arbejde vil formentlig være tilendebragt med udgangen af marts måned 1974. Herefter vil man kunne give folketinget en redegørelse for, hvornår bygningerne på universitetscenterarealet kan tages i brug og det nøjagtige omfang af de undervisningslokaler, man midlertidigt må leje for at dække universitetscentrets behov frem til ibrugtagningen af bygninger på centerarealet. Allerede på nuværende tidspunkt kan det oplyses, at den i rapporten foreslåede planlægningsprocedure og tidsplan for byggeriet ikke kan gennemføres med henblik på indflytning så tidligt som september 1976.

De lejemaal om midlertidige lokaler, der skal være tilstede ved universitetscentrets start i september 1974 og i september 1975 ved starten af centrets andet undervisningsår, er ikke endeligt opgjort, men det kan oplyses, at for at dække behovet i disse to år, vil det være nødvendigt at indgå de nedenfor nævnte lejemaal.

Ålborg kommune har i overensstemmelse med de tilsagn, man gav forud for vedtagelsen af loven om Københavns Universitets placering og universitetscentre, om at stille midlertidige lokaler til rådighed for et universitetscenter, påtaget sig at opføre nogle undervisningsbygninger på et areal umiddelbart nord for det areal, hvor centrets permanente bygninger skal opføres. Den første af disse bygninger blev taget i brug i september 1973 og huser Danmarks Biblioteksskoles Ålborg-afdeling samt universitetscenterbiblioteket. Finansudvalget gav den 10. januar 1973 (aktstykke nr. 217) sin tilslutning til, at undervisningsministeriet lejede denne bygning af Ålborg kommune. Ved aktstykke nr. 550 af 25. juni 1973 har finansudvalget endvidere givet sin tilslutning til, at undervisningsministeriet lejer endnu en bygning, der skal stå færdig til september 1974. Endelig forhandles der mellem undervisningsministeriet og Ålborg kommune om opførelse og leje af en tredje bygning.

Det vil være nødvendigt at indgå yderligere lejemaal i C. W. Obels tidligere tobaksfabrikker, der allerede huser to afdelinger af Danmarks Ingeniørakademi, Den sociale Højskole, det almene erhvervsøkonomiske studium, datacentret samt interimstyret og dets administration.

Om lejemaal herudover er nødvendigt, og i bekræftende fald af hvilket omfang, kan man først

tage stilling til, når man har afklaret problemerne med hensyn til byggeriet på centerarealet og lokalebehovets størrelse.

Der kan på nuværende tidspunkt ikke oplyses noget om, hvornår disse lejemaal kan opgives, og om Ålborg Teknikums bygninger, som ifølge dette lovforslag skal overtages af staten, engang i fremtiden skal rømmes af universitetscentret. Dette vil bl. a. afhænge af de bevillinger, der kan stilles til rådighed, og dermed det tempo, hvormed byggeriet på centerarealerne i Sdr. Tranders kan gennemføres, ligesom det antal studerende, som universitetscentret på længere sigt vil få, vil spille en rolle.

Da de uddannelser, der overføres til statsinstitutionen Ålborg Universitetscenter, i forvejen får deres udgifter dækket fuldt ud af staten, vil lovforslaget ikke i sig selv medføre øgede statsudgifter. Lovforslaget får heller ikke administrative konsekvenser.

Bemærkninger til forslagens enkelte bestemmelser.

Til §§ 1 og 2.

Der henvises til de almindelige bemærkninger.

Til § 3.

I henhold til finansloven modtager de sociale højskoler, der er selvejende institutioner, statstilskud, som yder fuld udgiftsdækning. Den sociale Højskole i Ålborgs udgifter i finansåret 1974-75 er budgetteret til omkring 3,3 mill. kr.

Ålborg Teknikum oppebærer statstilskud i henhold til lov af 25. april 1962 om teknika, der yder fuld udgiftsdækning. Statstilskuddet for finansåret 1972-73 udgjorde 12.387.000 kr. og er for finansåret 1973-74 budgetteret til 11.071.000 kr., medens det i forbindelse med udarbejdelsen af forslaget til finanslov for finansåret 1974-75 er budgetteret til 11.941.000 kr.

Handelshøjskolerne og handelshøjskoleafdelingerne oppebærer statstilskud i henhold til lovbe kendtgørelse af 24. maj 1971 om handelshøjskoler, der yder fuld udgiftsdækning. Udgifterne ved det almene erhvervsøkonomiske studium (HA-studiet) og de erhvervsøkonomiske specialstudier (HID-studiet) i Ålborg er budgetteret til henholdsvis ca. 1 mill. og ca. 2 mill. kr. for finansåret 1974-75,

Udgifterne ved at uddanne det antal studerende, som skulle være uddannet ved de nævnte institutioner i finansåret 1974-75, forventes ikke at blive større ved uddannelsernes overførsel til universitetscentret.

Til § 4.

Der søges hermed bemyndigelse til undervisningsministeren til efter nærmere forhandling med bestyrelsen for Ålborg Teknikum at overtage teknikums faste ejendom med samlinger og inventar mod overtagelse af prioriteterne således, at ejendommen kan stilles til rådighed for Ålborg Universitetscenter.

Ålborg Teknikum, hvis bygninger og grund ifølge 15. almindelige vurdering er vurderet til 13 mill. kr., består af et grundareal på 40.000 m², hvoraf 7.660 m² er bebygget med 1 administrationsbygning, 3 undervisningsfløje, 1 laboratoriebygning, 1 fest- og foredragssal samt 1 pedelbolig.

Bygningerne er opført i årene 1960-63 og er taget i brug i foråret og sommeren 1963. Der blev optaget kreditforeningslån på 5.400.000 kr. med rente 5 pct. p.a. og givet rente- og afdragsfrit statslån på 6.660.943 kr. Det samlede antal brutto m² er 16.380.

Det almene erhvervsøkonomiske studium (HA-studiet) i Ålborg finder sted i lokaler, der stilles til rådighed af Ålborg Universitetscenter (jfr. finansudvalgte aktstykke nr. 514 af 27. juni 1972). De erhvervsøkonomiske specialstudier (HD-studierne), der sorterer under Handelshøjskoleafdelingen i Ålborg, foregår som aftenundervisning i Ålborg Handelsskoles lokaler. Den Sociale Højskoles studier foregår i lokaler, der er stillet til rådighed ved et særligt lejemål indgået mellem Aktieselskabet C. W. Obel og højskolen. Dette lejemål overtages af Ålborg Universitetscenter på tilsvarende vilkår som de øvrige med Aktieselskabet indgåede lejemål.

Overtagelse af Den sociale Højskoles samlinger og inventar vil være en formalitet, da dette udstyr er indkøbt for statsmidler. Samlinger og inventar ved Handelshøjskolen i Københavns filial og handelshøjskoleafdelingen er i henhold til § 9, stk. 3 i lovbetændtgørelse af 24. juli 1971 stillet til rådighed af staten.

Til § 5.

Det har hele tiden været en forudsætning for tanken om etablering af universitetscentre, at personalet ved bestående, videregående uddannelsesinstitutioner, som skulle integreres i et universitetscenter, skulle fortsætte deres virksomhed inden for centrets rammer.

I overensstemmelse hermed foreslås det, at personalet ved Den sociale Højskole i Ålborg, Ålborg Teknikum, Handelshøjskolen i Københavns filial i Ålborg og – for så vidt det kun er knyttet til de erhvervsøkonomiske specialstudier – Handelshøjskoleafdelingen i Ålborg tilbydes ansættelse ved Ålborg Universitetscenter samtidig med, at de nævnte institu-

tioner integreres i centret. Dette tilbud omfatter efter forslaget kun ansatte i uopsagt stilling, men det forudsættes, at eventuelt opsagt personale kan fortsætte ved centret i resten af opsigelsesperioden.

De som er ansat på tjenestemandslignende vilkår, og som er medlemmer af en statsunderstøttet pensionskasse, tilbydes ansættelse som statstjenestemænd med bevarelse af deres indplacering i lønrammer og lønnings- og pensionsanciennitet på integrationstidspunktet, såfremt de ønsker ansættelse ved universitetscentret og opfylder de almindelige betingelser for ansættelse som statstjenestemand.

Endvidere tilbydes det personale, der er ansat i henhold til overenskomst ved de fire institutioner, ansættelse ved universitetscentret i henhold til de gældende overenskomster mellem staten og deres faglige organisationer.

Man vil senere, når uddannelserne er kommet i gang, og når opgavefordelingen mellem det samlede lærerpersonale er lagt i faste rammer, optage forhandling med de ansattes organisationer med henblik på personalets indplacering i en permanent stillingsstruktur ved universitetscentret.

Personalet indgår i personaleopgørelserne i finanslovsanmærkningerne til § 15.A.4.11. uddannelse af socialrådgivere, § 20.7.41. Handelshøjskoler og handelshøjskoleafdelinger, og § 20.7.51. Teknika.

Til § 6.

Som nævnt i *Almindelige bemærkninger* har undervisningsministeren pr. 1. februar 1973 beskikket et interimstyre, som skal forestå opbygningen af Ålborg Universitetscenter og dets studier.

Det første studieår ved Ålborg Universitetscenter vil kræve en intensiv indsats for at realisere de godkendte planer for centrets opbygning og dets studier baseret på indgående kendskab til disse planers tilblivelse, og det personale, som dels kommer fra fire hidtil adskilte institutioner, dels kommer udefra, skal omstille sig til centrets særlige forhold. Det vil derfor være hensigtsmæssigt at lade interimstyret forestå centrets ledelse det første år, således at der først i efteråret 1975 afholdes valg til de styrende organer og til rektorat og prorektorat, som Ålborg Universitetscenter skal have i henhold til loven om styrelse af højere uddannelsesinstitutioner.

Indtil en statut er godkendt, og valg er afholdt, må interimstyret efter retningslinjer godkendt af undervisningsministeriet kunne suppleres med repræsentanter for de ansatte og de studerende ved centret og nedsætte de udvalg og andre organer, der

vil være behov for som bistand for interimstyret ved ledelsen af centret.

Til § 7.

En integration af en række hidtil adskilte uddannelser i én institution vil blive kompliceret, og der vil blive behov for at etablere forskellige former for overgangsordninger. Det vil således være nødvendigt at fastsætte bestemmelser om, at studerende, der før 1. juli 1974 har påbegyndt en af de uddannel-

ser, der overføres til centret, kan gennemføre den efter de hidtil gældende regler.

Til § 8.

Denne bestemmelse er en konsekvens af § 1, stk. 4, idet Danmarks Ingeniørakademis afdelinger i Ålborg ved integrationen i Ålborg Universitetscenter ophører med at være en del af institutionen Danmarks Ingeniørakademi.

UNDERVISNINGSMINISTERIET

DEPARTEMENTET

Dato 28. maj 1973.

Bilag 1.

*Interimstyret for Ålborg Universitetscenter.
Badehusvej 3. 9000. Ålborg.*

Med skrivelse af 3. maj 1973 (j.nr. 13.2.0-2) har interimstyret fremsendt en principskitse for den studiemæssige opbygning af Ålborg Universitetscenter omfattende et flertals- og et mindretalsforslag.

Ministeriet har i den anledning anmodet Planlægningsrådet for de højere uddannelser om en udtalelse om interimstyrets forslag, og man har fra planlægningsrådet nu modtaget den vedlagte udtalelse af 24. maj 1973.

På det herved foreliggende grundlag skal ministeriet meddele, at man i overensstemmelse med anbefalingen fra planlægningsrådets flertal kan godkende, at den skitse til en studiestruktur, som interimstyrets flertal har udarbejdet, lægges til grund som udgangspunkt og ramme for de realitetsforhandlinger, som snarest muligt bør påbegyndes med de videregående uddannelsesinstitutioner i Ålborg, og for den detaljerede studieplanlægning.

Ministeriet lægger herved vægt på, at den ét-årige basisuddannelse under de givne forudsætninger i Ålborg bedre end en to-årig basisuddannelse kan danne grundlag for studier, der i hvert fald ikke må blive længere end de normerede studietider ved de eksisterende uddannelser, som Ålborg Universitetscenters uddannelser skal måle sig med i niveau- og kompetencemæssig henseende.

Forslaget ligger således inden for rammerne af ministeriets tilkendegivelse i skrivelse af 1. februar 1973 til Interimstyret for Ålborg Universitetscenter, hvori man gav udtryk for, at man gerne så andre former for basisuddannelser, end de hidtil iværksatte, gennemprøvet.

Ministeriet lægger endvidere vægt på, at de eksisterende videregående uddannelser bliver integreret i en studiestruktur, der er fælles for samtlige kortere- og længerevarende uddannelser ved Ålborg Universitetscen-

ter, og som skal muliggøre smidige overgange imellem centrets hovedområder og tilrettelæggelse af studier på tværs af hovedområdeinddelingen. Ministeriet finder på den ene side, at den skitserede ét-årige basisuddannelse åbner mulighed for, at den ønskelige fleksibilitet kan blive effektiv på et tidligere stadium i studierne, men går på den anden side ud fra, at der i 2. studieår fortsat vil være et vist indslag af fælles uddannelses-elementer således, at der sker en gradvis specialisering af studierne.

For så vidt angår spørgsmålet om antallet af basisuddannelser bemærkes, at ministeriet ikke lægger vægt på, at basisuddannelserne kommer til at dække de traditionelle hovedområder, såfremt andre kriterier for fastlæggelsen af grænserne mellem basisuddannelserne måtte være mere relevante inden for Ålborg Universitetscenters samlede studiestruktur. Man skal dog understrege, at et af hovedformålene med etablering af basisuddannelser, nemlig at udskyde de studerendes endelige studievalg, medfører, at antallet af basisuddannelser må være begrænset.

Under hensyn til de forskelle, der ifølge interimstyrets forslag til adgangsbetingelser vil være på de studerendes forkundskaber, skal man henstille, at der optages forhandlinger med den gymnasiale suppleringskursusvirksomhed i Ålborg om en koordinering af kursusvirksomheden med centrets behov således, at en studietidsforlængelse for studerende, der må følge suppleringskurser, så vidt muligt undgås.

Om institutopbygningen i flertallets principskitse skal bemærkes, at ministeriet foreløbig kan henholde sig til det i skrivelse herfra af 3. april 1973 anførte, hvorefter faglige kriterier lægges til grund ved institutopbygningen, der i øvrigt bør baseres på en samling af beslægtede fag i større institut-

enheder og så vidt muligt foregå på tværs af opdelingen i uddannelsesområder. Ministeriet lægger vægt på, at der herved skabes et fagligt solidt grundlag for et tværvidenskabeligt samarbejde såvel inden for uddannelserne som indenfor forskningen. Man afventer i øvrigt en nærmere indstilling fra interimstyret om spørgsmålet, når de i skrivelse herfra af 1. februar 1973 nævnte forhandlinger mellem interimstyret og forskningsrådene har nået et punkt, hvor en sådan indstilling kan udarbejdes.

Med henblik på forelæggelse for Planlægningsrådet for de højere uddannelser eller sektorrådet for de videregående uddannelser skal man endelig anmode interimstyret om inden 1. februar 1974 at fremkomme med detaljerede planer for basisuddannelserne og for de efterfølgende studier, som skal kunne tilbydes de studerende, som begynder 1. september 1974. herunder for de eksisterende videregående uddannelsers integrering i disse studier.

Knud Heinesen.

Ernst Goldschmidt.

PLANLÆGNINGSRÅDET FOR DE
HØJERE UDDANNELSER

24. maj 1973.

Bilag 2.

Til undervisningsministeriet.

På sit møde den 11. maj 1973 har planlægningsrådets plenum drøftet de principskitser, som er udarbejdet af interimstyret for Ålborg Universitetscenter. Et flertal af interimstyret har foreslået, at udgangspunktet for forhandlinger med de i Ålborg-området allerede etablerede institutioner skal være 6 et-årige basisuddannelser, bygget op med samme struktur, medens et mindretal i interimstyret har foreslået, at udgangspunktet skal være 2 basisuddannelser på 2 år samt en basisuddannelse på 1½ år, hvor hensynet til faglige forskelle betinger, at de tre af mindretallet foreslåede basisuddannelser ikke har identisk struktur.

I rådets møde deltog repræsentanter for interimstyret. Rektor Weibull henstillede, at rådet gennemførte en hurtig behandling af sagen og advarede mod nu at foretage en omfattende høring af organisationerne og bestående uddannelsesinstitutioner i Ålborg, som dels kunne blive tidkrævende, og som navnlig kunne låse de pågældende fast på bindende standpunkter og dermed vanskeliggøre de følgende forhandlinger med interimstyret. Repræsentanter for interimstyrets mindretal henstillede derimod, at rådet udskød sin stillingtagen og i stedet nedsatte 3 udvalg — svarende til de 3 af mindretallet foreslåede basisuddannelser, således at de involverede institutioner fik mulighed for at udtale sig om forslagene.

Der kunne ikke opnås enighed i rådet om at anbefale det ene eller det andet af de to forslag fra interimstyret, og der blev i øvrigt fra næsten alle, der deltog i diskussionen, bl. a. på grund af den korte tidsfrist, der var for behandlingen, givet udtryk for en vis usikkerhed overfor flere centrale punkter i de foreliggende forslag, nemlig spørgsmålene om basisuddannelsernes varighed og antal

samt om institutopbygningen ved centret. Den efterfølgende diskussion koncentrerede sig om disse punkter.

Der var enighed om, at situationen i Ålborg afveg betydeligt fra den, man havde stået overfor i Roskilde; spørgsmålet om tilrettelæggelsen af basisuddannelserne i Ålborg måtte præges af, at man skulle integrere bestående uddannelser af forskellig varighed og karakter i centret. Målet for etableringen af universitetscentret i Ålborg må imidlertid, som ved etableringen af andre universitetscentre, være, at der i området tilvejebringes et tilbud af videregående uddannelser bygget op efter et sammenhængende, fleksibelt system. Dette vil efter rådets opfattelse kunne ske ved at lade et vist antal basisuddannelser udgøre det indledende studietrin.

Der blev i tilslutning hertil givet udtryk for, at det dog ikke kunne være et mål i sig selv at arbejde med det samme system af basisuddannelser på de forskellige universitetscentre, og at det endda kunne være af værdi foreløbig nogle år at eksperimentere med forskellige løsninger.

Interimstyret måtte i første række have for øje at finde løsninger, der egnede sig for de særlige forhold i Ålborg; rådet måtte lægge afgørende vægt på, at der ikke skete nogen kvalitetsforringelse i forhold til den bestående uddannelsesstandard.

Der blev fra flere sider udtrykt tvivl om, at der på ét år kunne gennemføres en basisuddannelse af tilstrækkelig værdi. Rådet går dog ud fra, at flertallets forslag indebærer, at der i 2. studieår fortsat vil være et væsentligt indslag af fælleselementer. Der var delte meninger om ønskeligheden af det store antal basisuddannelser i flertalsforlaget.

Et flertal af rådet bestående af:

Thor A. Bak
 Franz Bierring
 Palle Birkelund
 Paul Carpentier
 N. J. Dahl
 Henning Friis¹⁾
 V. Gaunø Jensen
 E. Knuth-Winterfeldt
 Morten Lange
 Nils-Ole Lund
 Poul Milhøj
 Helga Pedersen
 P. Nørregaard Rasmussen
 Erik Ib Schmidt
 Harald Torpe

mente, at interimstyret burde have en klar tilkendegivelse som grundlag for de kommende forhandlinger, og at der måtte lægges vægt på, at et-årige basisuddannelser snarere end to-årige ville frembyde muligheder for at undgå en forlængelse af den samlede studietid, navnlig i betragtning af, at bestående uddannelser skulle integreres i centret. Det blev i tilslutning hertil fremhævet, at de forskelle, der er på de studerendes indgangsniveau, blev fjernet ved supplerende kurser uden hensyn til, om dette for nogle studerende ville føre til, at basisuddannelsen ikke kunne afsluttes efter et års forløb. Flertallet kan derfor anbefale, at den af interimstyrets flertal opstillede skitse lægges til grund som udgangspunkt og ramme for de videre overvejelser og forhandlinger med uddannelsesinstitutionerne i Ålborg.

¹⁾ Friis beklager, at undervisningsministeriets skrivelse af 1. februar 1973 til interimstyret, som indeholder en henstilling om forsøg med andre former for basisuddannelser end i Odense og Roskilde, ikke har bevirket, at man i Ålborg har foreslået en basisuddannelsesmodel svarende til „Milhøjudvalgets“ betænkning, idet denne grundlæggende model således ikke bliver afprøvet noget sted.

Når undervisningsministeriet i samme skrivelse har understreget, „at sådanne basisuddannelser bør tilrettelægges således, at studerende kan fortsætte deres uddannelse ved andre uddannelsesinstitutioner efter endt basisuddannelse uden forlængelse af den samlede studietid“, mener jeg ikke, at dette kan gælde for de målrettede mellemuddannelser, som f. eks. socialrådgiveruddannelsen, idet det stof, der her skal læres, og de metoder der skal indøves, kun i begrænset grad indeholdes i basisuddannelserne. Basisuddannelserne vil derfor medføre studieforlængelse for disse mellemuddannelser, hvilket der allerede er gjort opmærksom på såvel i „Milhøj-udvalgets“ betænkninger som socialuddannelseskommissionens betænkning (betænkning nr. 670/1973). I valget mellem flertallet og mindretallet ved Ålborg Universitetscenter foretrækker jeg flertallet.

²⁾ N. J. Dahl kan i særdeleshed tilslutte sig Knuth-Winterfeldts specielle udtalelse, hvis det på et senere tidspunkt besluttes at flytte landinspektørstudiet fra Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole til Ålborg Universitetscenter.

³⁾ Morten Lange anfører videre, at det snarest må overvejes, om spareforligets direktiv om studietidsnedsættelse overhovedet kan forenes med planerne om basisuddannelse. Det modsatte synes nærliggende.

Et medlem af flertallet (E. Knuth-Winterfeldt) med tilslutning fra P. Carpentier, N. J. Dahl²⁾, Morten Lange³⁾, Helga Pedersen og Nørregaard Rasmussen ønsker i forbindelse med planerne om en basisuddannelse for ingeniører med efterfølgende videreuddannelse specielt at udtale:

Både for flertals- og mindretalsforslagene vedkommende gælder det, at de fremsatte ønsker om, med basisuddannelsesperioden iberegnet, at bevare den nuværende samlede studietid for erhvervelse af diplom som henholdsvis teknikum-, akademi- eller civilingeniør kan komme i uløselig konflikt med ønsket om at bevare disse uddannelsers professionelle niveau.

Sker dette, må hensynet til det professionelle niveau ubetinget gå forud for ønsket om uændret samlet studietid sammenlignet med de øvrige ingeniørskoler. Det fremhæves, at ingeniøruddannelsernes niveau ved disse skoler i hovedtrækkene bestemmes af niveauet i de øvrige teknisk fremskredne landes ingeniøruddannelser.

En klar politisk standpunkttagen til dette spørgsmål i forbindelse med universitetscentrenes arbejde er af betydning for den kommende samfundsudvikling i Danmark.

Et mindretal af rådet bestående af:

T. Flagstad
 Erik Holst
 H. Højgaard Jensen
 Anders Mathiesen
 H. Salling Olesen
 Henning Rohde

mener ikke, at der kan tages endelig stilling på det foreliggende grundlag, og henstiller derfor, at der som foreslået af interimstyrets mindretal gennemføres et udvalgsarbejde, før endelig afgørelse træffes, således at involverede institutioner kan få mulighed for at udtale sig om forslagene. Mindretallet anser det for u hensigtsmæssigt at foretage en opdeling på 6 basisuddannelser og hælder nærmest til, at de skitserede et-årige basisuddannelser vil virke studietidsforlængende, ligesom man finder den af interimstyrets flertal foreslåede fagorienterede institutopdeling u hensigtsmæssig, og må derfor på det foreliggende grundlag foretrække, at mindretalsforslaget fra interimstyret lægges til grund for de videre forhandlinger.

Et andet mindretal (Werner Rasmussen) er af den opfattelse, at interimstyret under de kommende forhandlinger bør være opmærksom på muligheden af at operere med 3 basisuddannelser af 1½ års varighed.

Et medlem af rådet (Svend Bundgaard) har følgende opfattelser vedrørende opbygningen i Ålborg, i særdeleshed vedrørende forskning og uddannelse i matematiske-fysiske/teknologiske fag:

„1°. Hvis dele af centret skal varetage „undervisning på videnskabeligt grundlag“, finder undertegnede det bydende nødvendigt, at der fra begyndelsen etableres videnskabelige institutter for centrale discipliner som matematik og fysik. Som antydnet i flertalsindstillingen må det tillægges stor betydning, at institutterne bliver af tilfredsstillende standard, målt med international alen. På lidt længere sigt er dette en betingelse for, at lødig undervisning/forskning — også af tværfaglig karakter — kan komme til at foregå.

2°. Kvaliteten af sådanne institutter står og falder med det fagvidenskabelige niveau af deres medarbejdere. Det kræver imidlertid tid og stor omhu at finde velkvalificerede personer, og efter ansættelsen behøves tid til at forberede undervisningen m.v.,

hvis ikke det videnskabelige arbejde skal lide skade. Alene af denne grund er det aldeles uforsvarligt at stile mod at kunne modtage studerende allerede i 1974 (uanset den ønskelige lettelse for Århus Universitet, som dette muligvis ville medføre). Undertegnede skal derfor *indtrængende anbefale regering og folketing at omgøre beslutningen herom*. Ulemperne herved vil være små sammenlignet med følgerne af de fejldispositioner af langtrækkende betydning, som en så forhastet igangsætning uvægerligt ville føre med sig.

3°. De allerede etablerede faglige afdelinger eller institutter har medarbejdere, som kun i ringe grad er ansat med henblik på egentligt videnskabeligt arbejde. Kun få af dem ville, selv efter en skolingsperiode, kunne blive kvalificerede til egentlige videnskabelige stillinger.

Dette rejser særlige problemer, idet en overvægt af medarbejdere/lærere, som ikke er videnskabeligt aktive på et tilfredsstillende niveau, kan invalidere et instituts muligheder for at opnå den fagvidenskabelige anseelse, som er nødvendig for at tiltrække kvalificerede nye medarbejdere og for at opnå det internationale omdømme, som i hvert fald på nogle felter er vital for et instituts virke. Der er i de foreliggende principskitser ikke anvist veje til løsning af disse vanskelige problemer.“

Der er i rådet enighed om ikke at udtale sig om institutopbygningsforslagene på det foreliggende grundlag, idet undervisningsministeriet har anmodet interimstyret om at optage forhandlinger med forskningsrådene om forskningsvirksomheden ved Ålborg Universitetscenter.

Der er endelig enighed om, at der under de kommende forhandlinger om den konkrete udformning må vises åbenhed og fleksibilitet hos alle parter.

Man forudsætter, at rådet eller det kommende sektorråd får mulighed for at udtale sig, inden der træffes endelig afgørelse om studieordninger og institutopbygning ved centret.

Thor A. Bak.

Berrit Hansen.